Helse Sør-Øst RHF

Plan for oppfølging og gjennomføring av regional fagplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling

Januar 2022

Innhold

1 Bakgrunn 1
2 Fra plan til gjennomføring 2
3 Fase I 3
3.1 Tilgjengelige tjenester 24/7 3
3.2 Kompetanse i psykisk helsevern for barn og unge 4
3.3 Redusert og riktig bruk av tvang 4
3.4 Ivaretakelse av somatisk helse 4
3.5 Tilbud til pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige lidelser 4
3.6 Rutiner for forebygging av selvmord 5
4 Fase II 6
5 Fase III 7
6 Løpende tiltak 8
7 Oversikt over tiltak 9
7.1 Behandling av psykiske lidelser og rusmiddelproblemer hos barn og unge 9
7.2 Forebygging av selvmord 9
7.3 Redusert og riktig bruk av tvang 10
7.4 Oppfølging av pasienter med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse 10
7.5 Alkohol og helse 10
7.6 Oppfølging ved utviklingsforstyrrelser 10
7.7 Forskning 11
7.8 Nye måter å arbeide på 11

1 Bakgrunn

Regional fagplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling skal legges til grunn for utviklingen av tjenestene i helseforetakene/sykehusene og for private avtaleparter i regionen frem mot 2035. Fagplanen ble behandlet i styret for Helse Sør-Øst RHF 22. april 2021. Styret understreket at det må være stor oppmerksomhet på gjennomføringen av planen og at det i rapporteringen til styret for dette tjenesteområdet blir en referanse til plandokumentet.

Den regionale fagplanen omhandler seks innsatsområder:

1. Behandling av psykiske lidelser og rusmiddelproblemer hos barn og unge
2. Forebygging av selvmord
3. Redusert og riktig bruk av tvang
4. Oppfølging av pasienter med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse
5. Alkohol og helse
6. Oppfølging ved utviklingsforstyrrelser

Innsatsområdene er valgt på bakgrunn av utfordringer og behov for forbedring som er beskrevet i eksisterende planer og strategier. Valgene er også begrunnet med at det er sannsynlig at en regional satsing vil gi bedre pasientbehandling, og at det er konkrete tiltak som kan iverksettes.

Under hvert innsatsområde er det kort omtale av hvorfor dette området ble valgt og tiltak for å nå målene i regionen. Innen hvert innsatsområde er det identifisert utviklingsområder som er utgangspunkt for de målene og tiltakene som anbefales. Målene er derfor sammenfallende på tvers av innsatsområdene.

Fagplanen legger til grunn følgende overordnede mål og føringer for tjenesteutviklingen innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling:

- Helsehjelpen til pasienter med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer skal være kunnskapsbasert
- Regionen skal ha et tjenestetilbud 24/7 med nødvendig og tilgjengelig kompetanse
- Samarbeid mellom tjenestene innen psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert rusbehandling og kommunen skal styrkes og konkretiseres innen rammen av helsefelleskapene
- Ledere på alle nivå skal arbeide med innsatsområdene
- Oppfølging av tiltakene innenfor innsatsområdene skal inngå i systemer for internkontroll/ -revisjon

Felles tiltak for innsatsområdene er at helseforetakene/sykehusene må:

- Styrke brukermedvirkning i alle deler av behandlingsforløpet og ivareta pårørendeinvolvering
- Utvikle avtaler og samarbeidsforum gjennom helsefelleskapene som ivaretar samhandling og behov for løpende dialog mellom tjenestenivåene
- Sørge for tilgjengelige tjenester 24/7 innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, som nødvendig akuttilbud og tilgang til kompetanse som andre tjenester kan konsultere ved behov
- Ha rutiner og planer som legger grunnlag for nødvendig kompetanseoverføring/-heving på tvers av tjenestene
- Utarbeide planer for å ivareta tilpassede tilbud til utsatte grupper
- Sørge for innføring av både nasjonale og regionale standarder og retningslinjer

2 Fra plan til gjennomføring

Regional fagplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling er en delstrategi til *Regional utviklingsplan 2035*. Som den regionale utviklingsplanen har fagplanen to tidsperspektiver. Det lange tidsperspektivet er 2035. Hensikten med det lange perspektivet er å vurdere retningen på tiltakene som settes i verk på kort sikt. Det kortere tidsperspektivet er knyttet til hva som må gjøres i de nærmeste årene.

Nasjonale og regionale faglige føringer er lagt til grunn for anbefalingene. Det er mange tiltak i fagplanen og det er derfor behov for å gjennomføre tiltakene i faser. Som det fremkommer i fagplanen er det ikke foretatt en konsekvensanalyse av de foreslåtte tiltakene. Det er derfor behov for å utrede noen av tiltakene nærmere og eventuelt pilotere. Gir ikke tiltakene den forventede effekten, må nye tiltak identifiseres og prøves ut.

Å sikre god involvering og forankring av gjennomføring av tiltakene i tjenestene og blant ansatte og brukere er avgjørende.

Ulike virkemidler kan brukes for å gjennomføre tiltakene som kan brukes, som oppdrag og bestilling til helseforetakene, rapportering i oppfølgingsmøter og årlig melding, revisjon, tildeling av forsknings- og innovasjonsmidler, og ved rullering av økonomisk langtidsplan. Innsatsområdene og tiltakene skal også legges til grunn ved anskaffelser og ved oppfølging av avtalepartene. Hensiktsmessige virkemidler og indikatorer for måloppnåelse vil bli vurdert nærmere for hvert tiltak, bl.a. vil det vurderes hvilke eksisterende kvalitetsindikatorer som kan brukes og eventuelt behov for andre mer hensiktsmessige kvalitetsmål.

3 Fase I

Tiltak i første fase vil gjennomføres i 2022 og 2023.

Sentrale tiltak i fase I for Helse Sør-Øst RHF er:

1. etablere en arbeidsgruppe som skal vurdere tiltak for å sørge for tilgjengelige tjenester 24/7 innen psykisk helsevern og TSB, inkludert konsultasjonstjenester innad i spesialisthelsetjenesten og for kommunale aktører
2. etablere en arbeidsgruppe som utarbeider en standard for hvilken kompetanse som skal være tilgjengelig i psykisk helsevern for barn og unge
3. gjennomføre nye dialogsamlinger med tema redusert og riktig bruk av tvang i 2021 og 2022, og opprette rådgivende regional ekspertgruppe for gjennomføring av videre tiltak
4. støtte opp under innføring av anbefalinger om ivaretakelse av somatisk helse og gode levevaner
5. gjennomføre en fagrevisjon og vurdere tilbudet til pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidig psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer, inkludert vurdere kapasitet i døgntilbud til barn og unge og tiltak for å øke kompetansen innen nevroutviklingsforstyrrelser i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
6. vurdere oppdrag i Oppdrag- og bestillerdokumentet 2022 for å sørge for at alle helseforetak/sykehus har rutiner for å forebygge selvmord

Sentralt i fase I for helseforetakene/sykehusene vil være å utvikle avtaler og samarbeidsforum gjennom helsefelleskapene som ivaretar samhandling og behov for løpende dialog mellom tjenestenivåene.

3.1 Tilgjengelige tjenester 24/7

Tiltaket er felles for alle innsatsområdene og er særlig viktig i arbeidet med forebygging av selvmord og i arbeidet med redusert og riktig bruk av tvang. Barn og unge er særlig sårbare ved manglende akuttilbud. Det er videre variasjon i tilgjengelige tjenester 24/7 innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

Det planlegges å etablere en arbeidsgruppe med undergrupper som skal jobbe med hvert sitt fagområde (PHV voksne, PHBU, TSB). Arbeidsgruppen vil bestå av deltakere fra helseforetak/sykehus, kommuner, brukere og tillitsvalgte og private avtaleparter. Mandatet for arbeidsgruppen vil være å levere en rapport med vurdering av behov for tiltak innen fagområdene i løpet av 2022. Arbeidsgruppen skal vurdere:

a. Akuttilbud til pasienter
b. Konsultasjonsmulighet mellom aktuelle fagområder innad i spesialisthelsetjenesten (PHV voksne, PHBU, TSB, somatikk, habilitering)
c. Konsultasjonsmulighet for aktører innen kommunale helsetjenester, som fastlege og legevakt

Anbefalingene om tiltak vil sendes på en innspillsrunde til helseforetakene/sykehusene. Det planlegges å gjennomføre aktuelle tiltak i løpet av 2023. I forkant av arbeidet vil nåværende tilbud i helseforetakene/sykehusene kartlegges.

3.2 Kompetanse i psykisk helsevern for barn og unge

Tiltaket må ses i sammenheng med det nasjonale arbeidet med å beskrive fremtidig behov for kompetanse og utdanning innen psykisk helsevern og TSB som ledes av Helse Vest. Høsten 2019 ble det igangsatt et nasjonalt prosjekt for å samordne kriterier for framskrivning av psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Prosjektet omfatter framskrivninger av sykdomsutvikling, aktivtet og kompetanse. Helse Vest RHF har i oppdrag å beskrive framtidig behov for kompetanse og utdanning innen psykisk helsevern og TSB som følge av edringer i sykdomsutvikling, forbruk og utvikling. Modell for framskrivning av aktivitetsbehov skal brukes som et utgangspunkt for dette arbeidet. Framtidig behov for kompetanse må baseres på nye arbeidsformer, endring i omsorgsnivå og oppgavedeling mellom forvaltningsnivåene.

3.3 Redusert og riktig bruk av tvang

Helse Sør-Øst RHF vil gjennomføre nye dialogsamlinger med tema riktig og redusert bruk av tvang. Helse Sør-Øst RHF vil følge opp regionale plandokument på området. Det vil vurderes etablering av en rådgivende ekspertgruppe til Helse Sør-Øst RHF for å innspill til aktuelle tiltak videre.

Helse Sør-Øst RHF vil også følge opp konsernrevisjonens rapport om bruk av tvang. Utrulling av opplæringsprogrammet MAP (Møte med aggresjonsproblematikk) er et viktig virkemiddel som skal tas i bruk i alle helseforetak og sykehus.

3.4 Ivaretakelse av somatisk helse

Det landsomfattende tilsynet i 2017 og 2018 avdekket store mangler ved tilbudet til pasienter med ROP-lidelser. Det er alvorlig at pasientenes somatiske helse ikke blir utredet. Helse Sør-Øst RHF vil følge opp innføring av anbefalingene i pakkeforløp for psykisk helse og rus om ivaretakelse av somatisk helse og levevaner. Helse Sør-Øst RHF vil i dialog med Helsedirektoratet vurdere nærmere tiltak for å sørge for innføring av anbefalingene i hele regionen. Somatisk helse og levevaner ved psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer - Helsedirektoratet

3.5 Tilbud til pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige lidelser

Tiltaket innebærer å vurdere

- tilbudet til pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer
- kapasitet i døgntilbud til barn og unge med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer
- tiltak for å øke kompetansen innen nevroutviklingsforstyrrelser i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling

Det planlegges å etablere en hovedarbeidsgruppe med undergrupper som skal jobbe med hvert sitt fagområde (PHV voksne, PHBU, TSB). Arbeidsgruppen vil bestå av deltakere fra helseforetak/sykehus (inkl. fra habiliteringstjenestene), private avtaleparter, kommune, brukere og tillitsvalgte. Mandatet for arbeidsgruppen vil være å levere en rapport med vurdering av behov for tiltak innen fagområdene i løpet av 2022. Arbeidsgruppen skal vurdere:

a. hva skal PHV voksne, PHBU og TSB gjøre, og hva skal habiliteringstjenestene gjøre
b. hvordan bør tjenestene og behandlingstilbudene organiseres

Anbefalingene om tiltak vil sendes på en innspillsrunde til helseforetakene/sykehusene. Det planlegges å gjennomføre aktuelle tiltak i løpet av 2023. I forkant av arbeidet vil nåværende tilbud i

helseforetakene/sykehusene kartlegges. Det vil også ses til pågående arbeid knyttet til organisering av tjenestene i helseforetakene.

3.6 Rutiner for forebygging av selvmord

I fagplanen fremkommer det at helseforetakene/sykehusene skal

- ha skriftlige rutiner for kartlegging av selvskading og tiltak ved selvskading hos barn og unge
- sørge for at det eksisterer rutiner ved somatiske akuttmottak som sørger for god håndtering av pasienter ved selvskading eller selvmordsforsøk
- sørge for at det eksisterer rutiner for oppfølging etter utskrivelse, inkludert oppdatert kriseplan med tiltak og intervensjoner i kommunen
- sørge for at det eksisterer rutiner for at epikrise sendes samtidig som utskrivelse etter selvmordsforsøk/selvskading
- sørge for at det eksisterer rutiner som fremmer involvering og samarbeid med pårørende til pasienter som har gjort selvmordsforsøk eller selvskading, inkludert involvering i utarbeidelse av kriseplan og ved risikovurderinger
- sørge for at det eksisterer rutiner for hvordan etterlatte skal følges opp helhetlig med blant annet oppfølgingssamtale og med særlig fokus på barn/unge som etterlatte

Mange har etablert gode rutiner, men det er variasjon innad i regionen. Helse Sør-Øst RHF vil følge opp dette med å gi et oppdrag i Oppdrag- og bestillerdokumentet 2022 om å etablere slike rutiner og vil følge det opp i oppfølgingsmøter med helseforetakene/sykehusene. Behov for videre tiltak vil vurderes i fase II.

4 Fase II

Tiltak i andre fase vil gjennomføres i 2024 og 2025. Innspill til hvordan tiltakene skal gjennomføres og hvilke virkemidler som bør brukes, vil hentes inn gjennom dialog med helseforetakene, de private ideelle sykehusene, private avtaleparter, brukerutvalget og konserntillitsvalgte. Det planlegges besøk til helseforetak/sykehus og møte med private avtaleparter i løpet av vinter og vår 2022 for å innhente innspill.

Sentrale tiltak i fase II vil være:

1. å gjennomføre en fagrevisjon og vurdere tilbudet til barn og unge ved selvskading eller selvmordsforsøk *(ses i sammenheng med tiltak 5 i fase I)*

2. å ta initiativ til at det utarbeides en faglig veileder for tidlig intervensjon ved problematisk bruk av alkohol, inkludert familie- og nettverksarbeid

3. å sørge for, i samarbeid med helseforetak/sykehus, å utarbeide rutiner slik at unge med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige alvorlige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer inkluderes i FACT-ung *(ses i sammenheng med tiltak 4 i fase I)*

5 Fase III

Basert på erfaringer og evaluering av gjennomførte tiltak i fase I og II, vil det i løpet av 2025 utarbeides en plan for oppfølging og gjennomføring av videre nødvendige tiltak. Det bør også vurderes om deler av fagplanen bør revideres og/eller oppdateres.

6 Løpende tiltak

Helse Sør-Øst RHF

- skal være en pådriver overfor fagmiljøer og Helsedirektoratet når det gjelder å utvikle relevante effektmål av behandling innen psykisk helsevern for barn og unge
- skal bidra med innspill til Helsedirektoratet i pågående arbeid med utvikling av takster og finansiering som understøtter samhandling i oppfølging av pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer
- styrker arbeidet med utvikling av kvalitetsindikatorer og etablering av kvalitets- og forskningsregistre innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- styrker satsingen på forskning innen innsatsområdene, blant annet gjennom målrettede utlysninger
- skal gjennom målretting av innovasjonsmidler bidra til digital utvikling innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- sørger for, i samarbeid med helseforetakene/sykehusene, å samle kunnskap om rusFACT og utarbeide rutiner som sørger for at pasienter med ROP-lidelser inkluderes i rusFACT

Løpende tiltak vil vurderes nærmere i fase I. Det vil vurderes hvordan gjennomføring av tiltakene kan følges opp, som hvilke virkemidler vil være hensiktsmessige, aktuelle indikatorer for måloppnåelse og hvordan rapportering fra helseforetak/sykehus bør skje.

Et sentralt område for tildeling av innovasjonsmidler vil være oppfølging av pasienter med samtidige psykiske lidelser og rusmiddelproblemer, i samarbeid med kommune, og med tiltak for å øke levealderen.

7 Oversikt over tiltak

Nedenfor er en oversikt over hvilke tiltak som ligger i fagplanen. Etter hvert tiltak ligger en vurdering av hvilken fase tiltaket bør gjennomføres, i kursiv. Dette vil revideres underveis.

7.1 Behandling av psykiske lidelser og rusmiddelproblemer hos barn og unge

Helse Sør-Øst RHF

- etablerer en arbeidsgruppe som utarbeider en standard for hvilken kompetanse som skal være tilgjengelig i psykisk helsevern for barn og unge *fase I*
- skal være en pådriver overfor fagmiljøer og Helsedirektoratet når det gjelder å utvikle relevante effektmål innen psykisk helsevern for barn og unge *løpende*

Helseforetakene/sykehusene

- skal sørge for å ha tilgjengelig tilbud 24/7 for barn og unge innen psykisk helsevern *fase I*
- sørger for at det foreligger en standard for bruk av ambulant virksomhet *fase I*
- skal tydeliggjøre og utvikle behandlingsforløp for barn og unge som trenger tjenester fra både spesialisthelsetjenesten og kommunen, gjennom helsefelleskapene *løpende*

7.2 Forebygging av selvmord

Helse Sør-Øst RHF

- etablerer en arbeidsgruppe som skal vurdere tiltak for å sørge for tilstrekkelige tjenester 24/7 innen psykisk helsevern og TSB, inkludert konsultasjonstjeneste innad i spesialisthelsetjenesten og for kommunale aktører *fase I*
- skal i samarbeid med relevante fagmiljø gjennomføre en fagrevisjon og vurdere tilbudet til barn og unge ved selvskading eller selvmordsforsøk *fase II (ses i sammenheng med tiltak nedenfor, i-vi)*

Helseforetakene/sykehusene

- skal ha skriftlige rutiner for kartlegging av selvskading og tiltak ved selvskading hos barn og unge *fase I*
- sørger for at det eksisterer rutiner ved somatiske akuttmottak som sørger for god håndtering av pasienter ved selvskading eller selvmordsforsøk *fase I*
- sørger for at det eksisterer rutiner for oppfølging etter utskrivelse, inkludert oppdatert kriseplan med tiltak og intervensjoner i kommunen *fase I*
- sørger for at det eksisterer rutiner for at epikrise sendes samtidig som utskrivelse etter selvmordsforsøk/selvskading *fase I*
- sørger for at det eksisterer rutiner som fremmer involvering og samarbeid med pårørende til pasienter som har gjort selvmordsforsøk eller selvskading, inkludert involvering i utarbeidelse av kriseplan og ved risikovurderinger *fase I*
- sørger for at det eksisterer rutiner for hvordan etterlatte skal følges opp helhetlig med blant annet oppfølgingssamtale og med særlig fokus på barn/unge som etterlatte *fase I*

7.3 Redusert og riktig bruk av tvang

Helse Sør-Øst RHF gjennomfører nye dialogsamlinger med tema redusert og riktig bruk av tvang i 2021 og 2022 *fase I*

Helseforetakene/sykehusene

- videreføre arbeidet med tiltakene i rapporten Redusert bruk av tvangsmidler innen psykisk helsevern i Helse Sør-Øst (2019), og sørger for at erfaringer fra det regionale arbeidet i 2020/2021 brukes *løpende*
- skal arbeide videre med funn i konsernrevisjonens rapport innen tvang *løpende*
- skal vektlegge bygnings- og utstyrsmessige løsninger som legger til rette for god, tvangsforebyggende behandling *løpende*

7.4 Oppfølging av pasienter med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse

Helse Sør-Øst RHF etablerer en arbeidsgruppe som skal vurdere tiltak for å sørge for tilstrekkelige tjenester 24/7 innen psykisk helsevern og TSB, inkludert konsultasjonstjeneste innad i spesialisthelsetjenesten og for kommunale aktører *fase I*

Helseforetakene/sykehusene

- skal følge anbefalingene om å ivareta somatisk helse og gode levevaner i pakkeforløp for psykisk helse og rus *løpende*
- skal ha rutiner for hvilken avdeling/seksjon pasienter med ROP-lidelser skal behandles ved, og sørger for at det eksisterer rutiner som legger til rette for samordnet og integrert behandling *fase I*
- skal utvikle og tydeliggjøre behandlingsforløp for pasienter med ROP-lidelser som trenger tjenester fra både spesialisthelsetjenesten og kommunen, gjennom arbeid i helsefelleskapene *løpende*

7.5 Alkohol og helse

Helse Sør-Øst RHF tar initiativ til at det utarbeides en faglig veileder for tidlig intervensjon ved problematisk bruk av alkohol, inkludert familie- og nettverksarbeid *fase II*

Helseforetakene/sykehusene

- skal ha rutiner for kontakt og henvisning mellom somatikk, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling *fase I*
- sørger for at det eksisterer rutiner hvor alkoholbruk er et eget punkt i inntakssamtalen i somatikk ved hjelp av AUDIT-C eller andre verktøy som inneholder gode spørsmål for kartlegging av alkoholbruk, samt tiltak for videre oppfølging ved identifisert problematisk alkoholbruk *fase I*

7.6 Oppfølging ved utviklingsforstyrrelser

Helse Sør-Øst RHF

- skal bidra med innspill til Helsedirektoratet i pågående arbeid med utvikling av takster og finansiering som understøtter samhandling i oppfølging av pasienter med

nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer *løpende*

- skal i samarbeid med relevante fagmiljø gjennomføre en fagrevisjon og vurdere tilbudet til pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidig psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer, inkludert vurdere kapasitet i døgntilbud til barn og unge og tiltak for å øke kompetansen innen nevroutviklingsforstyrrelser i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling *fase I*

Helseforetakene/sykehusene skal utvikle og tydeliggjøre behandlingsforløp for pasienter med nevroutviklingsforstyrrelser som trenger tjenester fra både spesialisthelsetjenesten og kommunen, gjennom arbeid i helsefelleskapene *løpende*

7.7 Forskning

Helse Sør-Øst RHF

- styrker arbeidet med utvikling av kvalitetsindikatorer og etablering av kvalitets- og forskningsregistre innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling *løpende*
- styrker satsingen på forskning innen innsatsområdene, blant annet gjennom målrettede utlysninger for: *løpende*
    - Forskningsprosjekter innen psykisk helsevern for barn og unge knyttet særlig til samhandling mellom PHBU og TSB, og mellom PHBU og kommune, inkludert valideringsstudier om tilbakemeldingsinformerte tjenester og nye digitale løsninger i behandling og kommunikasjon
    - Forskning om selvmordsforebyggende tiltak
    - Forskning på reduksjon av tvangsbruk og økt autonomi for pasientene, inkludert valg av behandlingsmetode og stimuleringsordninger til utprøving av tiltak som bruk av erfaringskonsulenter i akuttavdelinger og kompetansestyrkende tiltak
    - Klinikknær, tverrfaglig forskning om oppfølging og behandling ved ROP-lidelser
    - Forskning om hva som kan være til hinder for behandling ved alkoholproblemer og hvilke tiltak som kan føre til at flere kommer i behandling
    - Plan for forskning og gjennomføring av prosjekter gjennom planperioden innen området nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer

7.8 Nye måter å arbeide på

Helse Sør-Øst RHF

- skal gjennom målretting av innovasjonsmidler bidra til digital utvikling innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling *løpende*
- sørger for, i samarbeid med helseforetakene/sykehusene, å samle kunnskap om rusFACT og utarbeide rutiner som sørger for at pasienter med ROP-lidelser inkluderes i rusFACT *løpende*
- sørger for, i samarbeid med helseforetakene/sykehusene, å utarbeide rutiner slik at unge med nevroutviklingsforstyrrelser og samtidige alvorlige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer inkluderes i FACT-ung *fase II (ses i sammenheng med tiltak 7.6 pkt.2)*

Helseforetakene/sykehusene utvikler systematisk og tilgjengelig pasient- og pårørendeopplæring gjennom ulike pedagogiske format som e-læring og digitalt tilgjengelig materiell *løpende*